HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a opta)

9 decembrie 2010 *

În cauza T-69/08,

Republica Polonă, reprezentată inițial de domnul M. Dowgielewicz, ulterior de domnii M. Dowgielewicz, B. Majczyna și M. Jarosz și în final de domnul M. Szpunar, în calitate de agenți,

reclamantă,

susținută de

Republica Cehă, reprezentată de domnul M. Smolek, în calitate de agent,

de

Republica Elenă, reprezentată de doamnele A. Samoni-Rantou și M. Tassopoulou, în calitate de agenți,

* Limba de procedură: polona.

și de

Republica Austria, reprezentată inițial de domnul E. Riedl, ulterior de domnul E. Riedl și de doamna C. Pesendorfer și în final de domnul Riedl, de doamna C. Pesendorfer și de domnii G. Hesse și M. Fruhmann, în calitate de agenți,

interveniente,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de doamna M. Patakia, de domnul C. Zadra și de doamna K. Herrmann, în calitate de agenți,

pârâtă,

având ca obiect o cerere de anulare a Deciziei 2008/62/CE a Comisiei din 12 octombrie 2007 privind articolele 111 și 172 din proiectul de lege polonez privind organismele modificate genetic, notificate de Republica Polonă în temeiul articolului 95 alineatul (5) CE, care conțin derogări de la dispozițiile Directivei 2001/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind diseminarea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic (JO 2008, L 16, p. 17).

TRIBUNALUL (Camera a opta),

compus din doamna M. E. Martins Ribeiro (raportor), președinte, domnii S. Papasavvas și A. Dittrich, judecători,

grefier: doamna K. Pocheć, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 28 octombrie 2009,

pronunță prezenta

Hotărâre

Cadrul juridic

1 Articolul 100a din Tratatul CE (devenit, după modificare, articolul 95 CE) prevedea la alineatul (4):

„În cazul în care, după adoptarea unei măsuri de armonizare de către Consiliu, care hotărăște cu majoritatea calificată, un stat membru consideră necesar să aplice dispozițiile naționale justificate de cerințele importante prevăzute la articolul 36 [din Tratatul CE, devenit, după modificare, articolul 30 CE] sau referitoare la protecția mediului ambiant ori a mediului de lucru, acesta adresează Comisiei o notificare.

Comisia confirmă dispozițiile respective după ce a verificat dacă acestea nu reprezintă un mijloc de discriminare arbitrară sau o restricție disimulată în comerțul dintre statele membre.

Prin derogare de la procedura stabilită la articolele 169 și 170 [din Tratatul CE, devenite, după modificare, articolele 226 CE și 227 CE], Comisia sau orice stat membru poate sesiza direct Curtea de Justiție în cazul în care consideră că un alt stat membru uzează abuziv de drepturile prevăzute în prezentul articol."

2 Tratatul de la Amsterdam, intrat în vigoare la 1 mai 1999, a modificat în mod substanțial articolul 100a din Tratatul CE. Articolul 95 prevede:

„(1) Prin derogare de la articolul 94 [CE] și cu excepția cazului în care prezentul tratat dispune altfel, dispozițiile următoare se aplică în vederea realizării obiectivelor enunțate la articolul 14 [CE]. Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 251 [CE] și după consultarea Comitetului Economic și Social, adoptă măsurile privind apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre care au ca obiect instituirea și funcționarea pieței interne.

(2) Alineatul (1) nu se aplică dispozițiilor fiscale, celor privind libera circulație a persoanelor și celor privind drepturile și interesele lucrătorilor salariați.

(3) În formularea propunerilor prevăzute la alineatul (1) în domeniul sănătății, securității, protecției mediului și protecției consumatorilor, Comisia pornește de la

premisa asigurării unui nivel ridicat de protecție, ținând seama în special de orice evoluție nouă, întemeiată pe fapte științifice. În cadrul atribuțiilor ce le revin, Parlamentul European și Consiliul depun eforturi, de asemenea, pentru realizarea acestui obiectiv.

(4) În cazul în care, după adoptarea de către Consiliu sau Comisie a unei măsuri de armonizare, un stat membru consideră necesară menținerea dispozițiilor de drept intern justificate de cerințele importante prevăzute la articolul 30 [CE] sau referitoare la protecția mediului ambiant ori a mediului de lucru, acesta adresează Comisiei o notificare, indicând motivele menținerii acestor dispoziții.

(5) De asemenea, fără a aduce atingere alineatului (4), în cazul în care, după adoptarea de către Consiliu sau Comisie a unei măsuri de armonizare, un stat membru consideră necesară introducerea unor dispoziții de drept intern întemeiate pe dovezi științifice noi referitoare la protecția mediului ambiant ori a mediului de lucru, din cauza unei probleme specifice statului membru respectiv apărute după adoptarea măsurii de armonizare, acesta adresează Comisiei o notificare privind măsurile avute în vedere și motivele adoptării acestora.

(6) În termen de șase luni de la notificările prevăzute la alineatele (4) și (5), Comisia aprobă sau respinge dispozițiile respective de drept intern, după ce a verificat dacă acestea constituie sau nu un mijloc de discriminare arbitrară sau o restricție disimulată în comerțul dintre statele membre și dacă acestea constituie sau nu un obstacol în funcționarea pieței interne.

În absența unei decizii a Comisiei adoptate în acest termen, dispozițiile de drept intern prevăzute la alineatele (4) și (5) se consideră aprobate.

În cazul în care complexitatea problemei justifică acest lucru și dacă nu există niciun pericol pentru sănătatea umană, Comisia poate notifica statului membru în cauză că termenul prevăzut de prezentul alineat poate fi prorogat cu un nou termen de până la șase luni."

3 Articolul 254 CE prevede:

„(1) Regulamentele, directivele și deciziile adoptate în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 251 [CE] se semnează de președintele Parlamentului European și de președintele Consiliului și se publică în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*. Acestea intră în vigoare la data prevăzută de textul lor sau, în absența acesteia, în a douăzecea zi de la publicare.

(2) Regulamentele Consiliului și ale Comisiei, precum și directivele acestor instituții care se adresează tuturor statelor membre, se publică în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*. Acestea intră în vigoare la data prevăzută de textul lor sau, în absența acesteia, în a douăzecea zi de la data publicării.

(3) Celelalte directive, precum și deciziile se notifică destinatarilor lor și produc efecte prin această notificare."

Situația de fapt

4 Directiva 2001/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 martie 2001 privind diseminarea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic și de

abrogare a Directivei 90/220/CEE a Consiliului (JO L 106, p. 1, Ediție specială, 15/vol. 7, p. 75) a fost adoptată în temeiul articolului 95 CE. Aceasta vizează, potrivit articolului 1, armonizarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre și protejarea sănătății umane și a mediului, pe de o parte, în cazul în care se efectuează diseminarea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic (denumite în continuare „OMG") în oricare alte scopuri decât introducerea pe piață în interiorul Comunității Europene și, pe de altă parte, în cazul în care se introduc pe piață OMG ca produse în sine sau componente ale altor produse, în interiorul Comunității.

5 Prin scrisoarea din 13 aprilie 2007, Republica Polonă a notificat Comisiei Comunităților Europene, în temeiul articolului 95 alineatul (5) CE, articolele 111 și 172 dintr-un proiect de lege polonez (denumit în continuare „proiectul de lege") privind OMG, care conțin derogări de la dispozițiile Directivei 2001/18.

6 Derogările cuprinse în proiectul de lege erau următoarele:

— obligația impusă persoanei care solicită autorizația de diseminare deliberată în mediu a OMG de a prezenta declarații scrise din partea proprietarilor exploatațiilor agricole din vecinătatea zonei unde va avea loc diseminarea deliberată, prin care aceștia atestă că nu se opun diseminării, precum și un certificat din partea primarului comunei sau al orașului, care atestă că planul local de amenajare a teritoriului conține dispoziții privind posibilitatea diseminării deliberate, ținându-se seama de necesitatea protejării mediului local, a naturii și a patrimoniului cultural al zonei în cauză [articolul 111 alineatul (2) punctele 5 și 6 din proiectul de lege];

— interzicerea cultivării plantelor modificate genetic pe teritoriul național sub rezerva posibilității de a cultiva aceste plante în zone specific desemnate de ministrul responsabil pentru agricultură (articolul 172 din proiectul de lege).

7 Prin scrisoarea din 9 iulie 2007 adresată Reprezentanței Permanente a Republicii Polone pe lângă Uniunea Europeană, Secretariatul General al Comisiei a confirmat primirea notificării Republicii Polone în temeiul articolului 95 alineatul (5) CE. În această adresă, Comisia a menționat printre altele că va examina notificarea în termen de șase luni începând de la 17 aprilie 2007, și anume, prima zi lucrătoare după primirea cererii de către Comisie, și că ar putea, conform articolului 95 alineatul (6) al treilea paragraf CE, să proroge acest termen cu un nou termen de șase luni în cazul în care complexitatea problemei justifică acest lucru și dacă nu există niciun pericol pentru sănătatea umană.

8 La 26 iulie 2007, Comisia a publicat în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* notificarea efectuată de Republica Polonă conform articolului 95 alineatul (5) CE (JO C 173, p. 8).

9 La 12 octombrie 2007, Comisia a adoptat, prin procedura scrisă accelerată E/2254/2007, Decizia C (2007) 4697, prin care a respins, în temeiul articolului 95 alineatul (6) CE, derogările de la dispozițiile Directivei 2001/18 notificate de Republica Polonă (denumită în continuare „decizia atacată").

10 Articolul 1 din decizia atacată prevede că „[a]rticolul 111 alineatul (2) punctele 5 și 6 și articolul 172 din [p]roiectul de lege […] notificate de Polonia în temeiul articolului 95 alineatul (5) […] CE se resping".

11 Prin e-mail-ul din 12 noiembrie 2007, Comisia a transmis Republicii Polone o copie a deciziei atacate. Acest e-mail avea următorul conținut:

„Stimată [doamnă], vă transmit alăturat decizia Comisiei referitoare la notificarea efectuată de Polonia, astfel cum a fost adoptată și notificată Republicii Polone la 12 octombrie 2007 […]”.

12 Prin e-mail-ul din 30 noiembrie 2007, Republica Polonă a răspuns Comisiei după cum urmează:

„Stimate [domn],

În ceea ce privește ultimele noastre contacte (și e-mail-ul dumneavoastră de mai jos), doresc să vă întreb dacă Comisia a transmis în mod oficial autorității poloneze răspunsul său privind notificarea efectuată de Polonia referitoare la proiectul de lege cu privire la OMG. Nu putem considera documentele atașate la ultimul dumneavoastră e-mail decât un proiect de decizie a Comisiei (din 11 octombrie 2007), care a făcut obiectul procedurii scrise la Comisie în ziua următoare.

Sper că suntem conștienți, atât eu, cât și dumneavoastră, că absența unui răspuns oficial al Comisiei dă naștere anumitor consecințe în ceea ce privește procedura ulterioară, conform tratatului.

Vă mulțumesc pentru răspunsul și clarificarea dumneavoastră cu privire la această problemă.”

13 La 4 decembrie 2007, Comisia a notificat decizia atacată Republicii Polone, în temeiul articolului 254 CE.

14 Prin e-mail-ul din 5 decembrie 2007, Republica Polonă a întrebat Comisia dacă a reușit să obțină confirmarea că decizia atacată fusese efectiv adoptată și notificată Republicii Polone. În aceeași zi Comisia a răspuns printr-un e-mail că decizia atacată fusese efectiv notificată cu o zi înainte.

15 Prin scrisoarea din 20 decembrie 2007, adresată reprezentantului permanent adjunct al Republicii Polone pe lângă Uniunea Europeană, secretarul general adjunct al Comisiei Europene a menționat în special următoarele:

„În ceea ce privește depunerea proiectului de lege privind organismele modificate genetic, primit la 13 aprilie 2007, Comisia a adoptat, la 12 octombrie 2007, o decizie de respingere a acestui proiect pentru motivul neprezentării de dovezi științifice noi, conform articolului 95 alineatul (5) CE.

Din cauza unei erori tehnice, Polonia nu a primit informația în ziua adoptării deciziei citate anterior. După ce a constatat că informația nu ajunsese la destinatar, Comisia a transmis decizia sa Poloniei la 4 decembrie 2007 […]

În pofida întârzierii informației, Comisia solicită Poloniei să respecte conținutul deciziei adoptate în termenul de șase luni prevăzut la articolul 95 alineatul (6) CE și să se abțină să adopte orice act juridic care să cuprindă derogări de la dispozițiile Directivei 2001/18. Ne permitem de asemenea să amintim că statele membre nu pot

invoca motive de formă pentru a justifica atingeri aduse anumitor aspecte esențiale ale dreptului comunitar și nici să împiedice funcționarea pieței interne."

16 Decizia atacată a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* la 19 ianuarie 2008 (JO L 16, p. 17).

17 În perioada cuprinsă între 12 octombrie și 4 decembrie 2007, Republica Polonă nu a adoptat proiectul de lege.

Procedura și concluziile părților

18 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 12 februarie 2008, Republica Polonă a introdus prezenta acțiune.

19 Prin înscrisurile depuse la grefa Tribunalului la 14 mai, la 23 mai, la 26 mai și, respectiv, la 30 mai 2008, Regatul Danemarcei, Republica Cehă, Republica Elenă și Republica Austria au formulat cereri de intervenție în prezenta procedură în susținerea concluziilor Republicii Polone.

20 Prin Ordonanța din 4 iulie 2008, președintele Camerei a opta a Tribunalului a admis cererile de intervenție menționate la punctul 19 de mai sus.

21 La 20 august și la 17 septembrie 2008, Republica Cehă și, respectiv, Republica Austria au depus memorii în intervenție. Părțile principale au depus observații cu privire la memoriile menționate. Republica Elenă nu a depus memoriu în intervenție.

22 Prin înscrisul depus la grefa Tribunalului la 12 martie 2009, Regatul Danemarcei a solicitat retragerea cererii sale de intervenție.

23 Prin Ordonanța din 20 aprilie 2009, președintele Camerei a opta a Tribunalului a admis această cerere.

24 Republica Polonă solicită Tribunalului:

— anularea deciziei atacate;

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

25 Comisia solicită Tribunalului:

— respingerea acțiunii;

— obligarea Republicii Polone la plata cheltuielilor de judecată.

26 Republica Cehă solicită Tribunalului:

— anularea deciziei atacate;

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

27 Republica Austria solicită Tribunalului:

— anularea deciziei atacate;

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

28 Pe baza raportului judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a opta) a decis deschiderea procedurii orale și, în cadrul măsurilor de organizare a procedurii prevăzute la articolul 64 din Regulamentul de procedură al Tribunalului, adresarea unei întrebări în scris Comisiei, la care aceasta a răspuns în termenul acordat.

29 Prin scrisorile depuse la grefa Tribunalului la 3 august, la 18 septembrie și, respectiv, la 2 octombrie 2009, Republica Austria, Republica Elenă și Republica Cehă au informat Tribunalul că nu vor fi reprezentate în cadrul ședinței.

30 În ședința din 28 octombrie 2009 au fost ascultate pledoariile părților principale și răspunsurile acestora la întrebările orale adresate de Tribunal.

În drept

31 Republica Polonă invocă trei motive în susținerea acțiunii sale, întemeiate pe încălcarea articolului 95 alineatul (6) CE coroborat cu articolul 254 alineatul (3) CE, pe încălcarea unei norme fundamentale de procedură și, respectiv, pe încălcarea principiului securității juridice.

32 Trebuie să se examineze mai întâi primul dintre aceste motive.

Argumentele părților

33 Republica Polonă, susținută de Republica Cehă și de Republica Austria, invocă încălcarea articolului 95 alineatul (6) CE coroborat cu articolul 254 alineatul (3) CE.

34 Pe de o parte, Republica Polonă susține că termenul prevăzut la articolul 95 alineatul (6) CE este un termen imperativ, dat fiind că expirarea sa are drept efect material esențial că dispozițiile de drept intern notificate se consideră aprobate.

35 În primul rând, caracterul imperativ al acestui termen ar constitui expresia voinței statelor membre. Astfel, la intrarea în vigoare a Tratatului de la Amsterdam, posibilitatea

adoptării de dispoziții de drept intern care să cuprindă derogări de la măsurile armonizate ar fi fost condiționată de aprobarea acestor dispoziții de către Comisie. Cu toate acestea, tăcerea Comisiei ar fi fost considerată drept expresia unui acord tacit pentru adoptarea măsurilor de drept intern.

36 În al doilea rând, caracterul imperativ al termenului, precum și aprobarea dispozițiilor de drept intern după expirarea acestuia ar fi fost de asemenea confirmate de Curte în Hotărârea din 13 septembrie 2007, Land Oberösterreich și Austria/Comisia (C-439/05 P și C-454/05 P, Rep., p. I-7141, punctele 40 și 41). Întrucât Comisia nu a notificat Republicii Polone decizia de aprobare sau de respingere a dispozițiilor de drept intern în termenul de șase luni prevăzut la articolul 95 alineatul (6) primul paragraf CE și nu a informat-o cu privire la eventuala prorogare a termenului conform articolului 95 alineatul (6) al treilea paragraf CE, articolele 111 și 172 din proiectul de lege s-ar considera aprobate de la 14 octombrie 2007.

37 În al treilea rând, Republica Polonă arată că, dacă articolul 95 alineatul (6) CE menționează expres o obligație de notificare pentru dispozițiile de drept intern, fără a proceda în același sens pentru decizia Comisiei, aceasta se datorează faptului că articolul 254 alineatul (3) CE instituie o astfel de obligație pentru toate deciziile comunitare, dar nu și pentru dispozițiile de drept intern. Pe de altă parte, instanța comunitară ar fi utilizat deja termenii „adoptarea deciziei" în sens larg pentru a avea în vedere atât adoptarea în intern, cât și notificarea unei decizii (Hotărârea Curții din 18 iunie 2002, Spania/Comisia, C-398/00, Rec., p. I-5643, punctul 34, și Hotărârea Land Oberösterreich și Austria/Comisia, punctul 36 de mai sus, punctul 37).

38 Pe de altă parte, Republica Polonă, susținută de Republica Cehă și de Republica Austria, arată că numai data de notificare a unei decizii destinatarilor săi este determinantă pentru ca aceasta să producă efecte.

39 Astfel, în primul rând, simpla adoptare a unei decizii nu ar produce niciun efect juridic în privința destinatarilor săi. Dimpotrivă, o decizie nu produce efecte, în sensul articolului 254 alineatul (3) CE, decât la momentul la care se notifică acestora, cu alte cuvinte, la momentul la care destinatarii au posibilitatea de a lua cunoștință de conținutul său. Prin urmare, adoptarea la 12 octombrie 2007 a deciziei atacate nu ar fi avut nicio incidență asupra respectării termenului de șase luni prevăzut la articolul 95 alineatul (6) CE.

40 În speță, decizia atacată ar fi fost notificată Republicii Polone la 4 decembrie 2007, cu alte cuvinte, după expirarea termenului de șase luni prevăzut la articolul 95 alineatul (6) CE. Republica Polonă nu ar fi avut cunoștință de adoptarea, la 12 octombrie 2007, a deciziei atacate și nici de conținutul acesteia, adoptarea respectivă neconstituind decât un act intern al Comisiei. Prin urmare, decizia atacată nu ar fi putut produce niciun efect juridic și nu ar fi putut, așadar, să împiedice ca dispozițiile de drept intern să producă efecte în temeiul articolului 95 alineatul (6) al doilea paragraf CE la momentul expirării termenului de șase luni prevăzut la primul paragraf al acestei dispoziții.

41 În al doilea rând, decizia atacată ar fi fost notificată la 4 decembrie 2007 în temeiul articolului 254 CE, în conformitate cu care deciziile produc efecte la momentul la care se notifică destinatarilor lor. *Per a contrario*, deciziile nu ar produce efecte înainte de a fi notificate destinatarilor lor. Această analiză ar fi fost expusă de Curte în Hotărârea din 25 ianuarie 1979, Racke (98/78, Rec., p. 69, punctul 15), și ulterior detaliată în Hotărârea Spania/Comisia, punctul 37 de mai sus.

42 În ceea ce privește trimiterea efectuată de Comisie la Hotărârile Curții din 14 iulie 1972, Imperial Chemical Industries/Comisia (48/69, Rec., p. 619) și Geigy/Comisia (52/69, Rec., p. 787), și la Hotărârea din 29 mai 1974, König (185/73, Rec., p. 607), Republica Polonă susține că aceste cauze ar fi privit neregularitatea notificării sau a publicării unor acte de drept comunitar. Cu toate acestea, niciuna dintre aceste cauze

nu ar fi privit încălcarea articolului 95 alineatul (6) CE sau a unei dispoziții similare care stabilește un termen de notificare sau de publicare a unui act și care conferă un „efect material esențial" expirării termenului menționat. Desigur, Hotărârea König, citată anterior, ar fi privit un termen prevăzut de tratat. Totuși, spre deosebire de acesta, termenul prevăzut la articolul 95 alineatul (6) CE ar fi un „termen material". În consecință, pentru Republica Polonă, tardivitatea notificării deciziei atacate are un „efect juridic esențial", și anume, că dispozițiile de drept intern se consideră aprobate.

43 În al treilea rând, în Hotărârea Spania/Comisia, punctul 37 de mai sus (punctul 31), referitoare la o decizie în materie de ajutoare de stat, Curtea ar fi considerat că adoptarea deciziei în cauză nu putuse avea drept efect întreruperea curgerii termenului de 15 zile lucrătoare prevăzut la articolul 4 alineatul (6) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului [88] CE (JO L 83, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 41), întrucât din articolul 254 alineatul (3) CE ar rezulta că deciziile se notifică destinatarilor lor și produc efecte prin această notificare. În plus, în această hotărâre, Curtea ar fi precizat că obligația de notificare rezultă din dispoziția generală de la articolul 254 alineatul (3) CE și că, în cazul tuturor deciziilor, producerea de efecte depinde de notificarea lor.

44 În al patrulea rând, conform articolului 230 al cincilea paragraf CE, o acțiune în anulare împotriva unei decizii nu ar putea fi formulată decât începând de la notificarea sa, ceea ce ar exclude posibilitatea ca o decizie să producă efecte înaintea acesteia, în caz contrar apărând riscul ca, în ipoteza absenței oricărei notificări sau a notificării tardive a unei decizii, orice control jurisdicțional al legalității acesteia să devină imposibil (Concluziile avocatului general Alber prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Spania/Comisia, punctul 37 de mai sus, Rec., p. I-5646, punctul 69). Într-o astfel de ipoteză, Republica Polonă susține că s-ar fi aflat într-o situație paradoxală, întrucât ar fi fost ținută de decizia atacată începând cu 12 octombrie 2007, fără a putea formula o acțiune împotriva acestei decizii înainte de notificarea sa de către Comisie la 4 decembrie 2007.

45 Comisia susține că argumentele Republicii Polone sunt neîntemeiate.

46 Pe de o parte, Comisia arată că și-a îndeplinit obligația care rezultă din articolul 95 alineatul (6) CE, adoptând decizia atacată în termenul acordat.

47 În primul rând, în ceea ce privește *ratio legis* a articolului 95 alineatul (6) CE, Comisia amintește că articolul 100a alineatul (4) din Tratatul CE nu prevedea niciun termen în care era obligată să examineze dispozițiile notificate de un stat membru care derogau de la dispozițiile directivelor comunitare privind piața internă. Comisia avea numai obligația, care rezulta din datoria sa de cooperare loială în sensul articolului 10 CE, de a acționa cu toată diligența necesară și în cel mai scurt termen. Articolul 95 alineatul (6) al doilea paragraf CE, introdus prin Tratatul de la Amsterdam, ar fi impus o anumită disciplină în materie de verificare. Întemeindu-se pe Hotărârea Curții din 1 iunie 1999, Kortas (C-319/97, Rec., p. I-3143, punctele 36-38), Comisia susține că această dispoziție are totuși în vedere absența unei decizii a Comisiei și nu absența unei notificări a deciziei.

48 În al doilea rând, independent de caracterul tardiv al notificării deciziei atacate, Comisia ar fi respins articolele 111 și 172 din proiectul de lege și ar fi adoptat decizia atacată la 12 octombrie 2007, cu alte cuvinte, înainte de expirarea termenului de șase luni de la notificarea dispozițiilor de drept intern în cauză. Prin urmare, Comisia ar fi îndeplinit obligația care îi revine în temeiul articolului 95 alineatul (6) CE. Astfel, notificarea deciziei atacate după scurgerea termenului de șase luni (adoptarea deciziei atacate la 12 octombrie 2007 nefiind contestată de Republica Polonă) nu ar duce la nașterea situației avute în vedere de ficțiunea juridică prevăzută la articolul 95 alineatul (6)

al doilea paragraf CE, care nu putea interveni decât în caz de inacțiune a Comisiei. Comisia susține că dacă obligația de a notifica deciziile în termen de șase luni de la notificarea dispozițiilor de drept intern ar rezulta clar din articolul 95 alineatul (6) CE și dacă dispozițiile de drept intern ar fi considerate aprobate în absența unei notificări a deciziei sale în acest termen, invocarea articolului 254 alineatul (3) CE de Republica Polonă ar fi superfluă. Potrivit Comisiei, eventuala aprobare implicită a reglementării naționale la expirarea unui termen de șase luni de la notificarea acesteia, în caz de absență a unei notificări a deciziei Comisiei în termenul menționat, ar fi trebuit să fie în mod expres prevăzută la articolul 95 alineatul (6) CE. În plus, în Hotărârea Spania/Comisia, punctul 37 de mai sus (punctul 30), Curtea ar fi considerat că actul adoptat de membrii Comisiei în cursul procedurii scrise accelerate, conform articolului 12 din Regulamentul interior al Comisiei, și autentificat prin semnătura secretarului general dobândise chiar din ziua adoptării sale caracterul de decizie a Comisiei în sensul articolului 249 CE. Aceeași ar fi situația în prezenta cauză.

49 În al treilea rând, în opinia Comisiei, Republica Polonă pare să susțină că întârzierea notificării deciziei atacate din 12 octombrie 2007 a determinat nașterea unei a doua decizii, cu alte cuvinte, un *actus contrarius*, care respinge pretinsa aprobare a derogărilor propuse de proiectul de lege notificat. Or, acest raționament ar fi în mod vădit eronat și contrar conținutului însuși al cererii, Republica Polonă necontestând că decizia atacată a fost adoptată la 12 octombrie 2007.

50 În al patrulea rând, interpretarea Comisiei ar fi bazată pe modul de redactare a primului și a celui de al treilea paragraf ale articolului 95 alineatul (6) CE, care ar privi în mod precis o „notificare", spre deosebire de al doilea paragraf al acestei dispoziții. Astfel, potrivit Comisiei, interpretarea literală a articolului 95 alineatul (6) CE permite să se considere că singura condiție care trebuie îndeplinită pentru ca aceasta să își respecte obligația de verificare este să adopte decizia în termenul de șase luni care îi este acordat. Această interpretare ar fi fost confirmată de Curte în Hotărârea Land Oberösterreich și Austria/Comisia, punctul 36 de mai sus (punctele 37 și 40).

Republica Polonă ar recunoaște în plus că cerința notificării în termenul de șase luni ar reduce timpul efectiv disponibil pentru adoptarea deciziei Comisiei, în detrimentul procedurii de verificare și al obligației de motivare a deciziei menționate. Această interpretare s-ar impune de asemenea având în vedere obiectivul articolului 95 alineatul (6) CE, care ar fi definirea unui cadru temporal în interiorul căruia Comisia trebuie să se pronunțe cu privire la dispozițiile de drept intern care îi sunt notificate în vederea derogării de la măsurile de armonizare a pieței interne.

51 Pe de altă parte, Tratatul CE prevede că, deși notificarea unei decizii a Comisiei are incidență cu privire la efectele pe care respectiva decizie le produce asupra destinatarilor săi, precum și cu privire la determinarea începutului termenului de introducere a acțiunii, aceasta rămâne fără influență cu privire la validitatea deciziei menționate.

52 În primul rând, în Hotărârea Imperial Chemical Industries/Comisia, punctul 42 de mai sus (punctul 39), Curtea ar fi apreciat că neregulile legate de notificarea unei decizii, efectuată în temeiul articolului 254 alineatul (3) CE, nu aduc atingere actului însuși și, prin urmare, nu afectează legalitatea acestuia. În speță, întârzierea survenită în notificarea deciziei atacate, provocată de o eroare tehnică, ar putea constitui o astfel de neregulă. În plus, în Hotărârea Geigy/Comisia, punctul 42 de mai sus (punctul 18), Curtea ar fi analizat chestiunea notificării în lumina termenului de introducere a acțiunii prevăzut la articolul 230 CE. După ce a constatat că neregulile notificării nu împiedicaseră reclamanta să introducă o acțiune, Curtea ar fi privit astfel motivul întemeiat pe încălcarea articolului 254 alineatul (3) CE ca inadmisibil din cauza lipsei interesului de a exercita acțiunea. Pe de altă parte, în Hotărârea König, punctul 42 de mai sus (punctele 6-8), Curtea ar fi constatat că întârzierea intervenită în publicarea unui regulament nu afectează validitatea acestuia, ci numai data începând de la care acest act poate fi aplicat și poate produce efecte juridice. În sfârșit, în Hotărârea din 23 noiembrie 1999, Portugalia/Consiliul (C-149/96, Rec., p. I-8395, punctul 54),

Curtea ar fi susținut de asemenea că publicarea tardivă a unei decizii a Consiliului în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* nu afectează validitatea acestui act.

53 În al doilea rând, trimiterea efectuată de reclamantă la Hotărârea Spania/Comisia, punctul 37 de mai sus, ar neglija contextul specific și efectele juridice ale procedurii prevăzute la articolul 95 alineatul (6) CE. Astfel, în opinia Comisiei, articolul 95 alineatul (6) CE privește o derogare vădită de la normele pieței interne introdusă într-un proiect de reglementare al unui stat membru, dar care ar putea fi tolerată în anumite condiții. Or, absența unei notificări în termenul de șase luni a unei decizii adoptate în temeiul dispoziției în cauză nu poate determina nelegalitatea acestei decizii, în caz contrar apărând riscul de a priva Comisia de orice posibilitate de control juridic ulterior asupra dispozițiilor de drept intern derogatorii, ceea ce cu siguranță nu ar fi conform intențiilor autorilor tratatului. Dimpotrivă, în Hotărârea Spania/Comisia, punctul 37 de mai sus, anularea deciziei în litigiu, din cauza notificării sale în afara termenului prevăzut, nu ar fi determinat decât o nouă calificare juridică a proiectului de ajutor de stat, păstrând astfel posibilitatea unui control juridic din partea Comisiei. În plus, Hotărârea Spania/Comisia, punctul 37 de mai sus, ar privi o situație de fapt și de drept complet diferită de prezenta cauză. În special, cerința unei notificări imediate a unei decizii adoptate în temeiul Regulamentului nr. 659/1999 ar fi în mod explicit prevăzută la articolul 25 din regulamentul menționat, ceea ce nu ar fi cazul în ceea ce privește articolul 95 alineatul (6) CE și articolul 254 alineatul (3) CE. Prin urmare, raționamentul Curții nu ar avea caracter absolut.

54 În al treilea rând, efectele juridice ale notificării, la 4 decembrie 2007, a deciziei atacate ar consta, pe de o parte, în începerea curgerii termenului de introducere a acțiunii prevăzut la articolul 230 al cincilea paragraf CE și, pe de altă parte, în opozabilitatea deciziei atacate față de Republica Polonă. În speță, Comisia arată, pe de o parte, că Republica Polonă nu a adoptat articolele 111 și 172 din proiectul de lege nici în perioada care precedă notificarea deciziei atacate și nici după notificarea acesteia și, pe de altă parte, că, în susținerea acțiunii sale, reclamanta nu invocă decât notificarea,

la 4 decembrie 2007, a deciziei atacate. Or, din jurisprudență ar reieși că notificarea menționată nu ar afecta validitatea deciziei atacate, ci ar constitui numai un obstacol în calea opozabilității sale față de Republica Polonă în perioada 12 octombrie 2007-4 decembrie 2007. În plus, ar fi permis să se considere că Republica Polonă avea cunoștință de respingerea proiectului de lege anterior notificării oficiale a deciziei atacate.

Aprecierea Tribunalului

55 Cu titlu introductiv, este necesar să se amintească faptul că Tratatul CE urmărește instituirea progresivă a pieței interne, care cuprinde un spațiu fără frontiere interne în care este asigurată libera circulație a mărfurilor, a persoanelor, a serviciilor și a capitalurilor. În acest scop, Tratatul CE a prevăzut adoptarea unor măsuri referitoare la apropierea legislațiilor statelor membre. În cadrul evoluției dreptului primar, Actul Unic European a introdus în acest tratat o nouă dispoziție, articolul 100a din Tratatul CEE (Hotărârea Curții din 20 martie 2003, Danemarca/Comisia, C-3/00, Rec., p. I-2643, punctul 56), care a fost înlocuită, la intrarea în vigoare a Tratatului de la Amsterdam, la 1 mai 1999, de articolul 95 CE.

56 Astfel, Tratatul de la Amsterdam a introdus modificări în capitolul 3, referitor la apropierea legislațiilor statelor membre, din titlul V din a treia parte a Tratatului CE (Hotărârea Curții din 21 ianuarie 2003, Germania/Comisia, C-512/99, Rec., p. I-845, punctul 38).

57 Potrivit articolului 100a alineatul (4) din Tratatul CE, dispoziție aplicabilă înainte de intrarea în vigoare a Tratatului de la Amsterdam, în cazul în care, după adoptarea unei măsuri de armonizare, un stat membru considera necesar să aplice dispozițiile naționale justificate de cerințele importante prevăzute la articolul 36 din Tratatul CE sau privind protecția mediului ambiant ori a mediului de lucru, acesta adresa Comisiei o notificare. Comisia confirma dispozițiile respective după ce verifica dacă acestea nu

reprezintă un mijloc de discriminare arbitrară sau o restricție disimulată în comerțul dintre statele membre (Hotărârea Curții din 17 mai 1994, Franța/Comisia, C-41/93, Rec., p. I-1829, punctul 27, și Hotărârea Germania/Comisia, punctul 56 de mai sus, punctul 39). Un stat membru nu era autorizat să aplice dispozițiile naționale notificate în temeiul articolului 100a alineatul (4) din Tratatul CE decât după ce obținea din partea Comisiei o decizie care să le confirme (Hotărârea Franța/Comisia, citată anterior, punctul 30).

58 Articolul 100a alineatul (4) din Tratatul CE nu prevedea niciun termen în care Comisia trebuia să confirme dispozițiile care îi erau notificate. Curtea a apreciat totodată că absența unui termen în materie nu dispensa Comisia de obligația de a acționa, în cadrul responsabilităților sale, cu toată diligența necesară (Hotărârea Kortas, punctul 47 de mai sus, punctul 34).

59 Articolul 95 CE, care, în temeiul Tratatului de la Amsterdam, a înlocuit și a modificat articolul 100a din Tratatul CE, operează o distincție după cum dispozițiile notificate sunt dispoziții de drept intern preexistente armonizării sau dispoziții de drept intern pe care statul membru în cauză dorește să le introducă. În primul caz, prevăzut la articolul 95 alineatul (4) CE, menținerea dispozițiilor de drept intern preexistente trebuie să fie justificată de cerințele importante prevăzute la articolul 30 CE sau referitoare la protecția mediului ambiant ori a mediului de lucru. În al doilea caz, prevăzut la articolul 95 alineatul (5) CE, statele membre au obligația de a supune aprobării Comisiei toate dispozițiile de drept intern derogatorii pe care le consideră necesare (Hotărârea Curții din 6 noiembrie 2008, Țările de Jos/Comisia, C-405/07 P, Rep., p. I-8301, punctul 51). Într-o astfel de ipoteză, introducerea unor dispoziții de drept intern noi trebuie să se bazeze pe dovezi științifice noi în privința protecției mediului ambiant ori a mediului de lucru, din cauza unei probleme specifice statului membru respectiv apărute după adoptarea măsurii de armonizare (Hotărârea Germania/Comisia, punctul 56 de mai sus, punctul 40).

60 Trebuie subliniat că, potrivit articolului 95 alineatul (6) al doilea paragraf CE, dispozițiile de drept intern derogatorii se consideră aprobate în cazul în care Comisia nu se pronunță în termen de șase luni de la notificările prevăzute la alineatele (4) și (5)

ale acestui articol. În plus, în temeiul articolului 95 alineatul (6) al treilea paragraf CE, prorogarea acestui termen nu este posibilă atunci când problema nu este complexă și în caz de pericol pentru sănătatea umană (Hotărârea Land Oberösterreich și Austria/Comisia, punctul 36 de mai sus, punctul 40).

61 Astfel, din această dispoziție reiese că legiuitorul comunitar a considerat necesar, în Tratatul de la Amsterdam, să impună Comisiei un anumit termen pentru a proceda la verificarea dispozițiilor de drept intern care i-au fost notificate (a se vedea în acest sens Hotărârea Kortas, punctul 47 de mai sus, punctul 33).

62 Potrivit jurisprudenței, din al doilea paragraf al alineatului (6) al articolului 95 reiese efectiv că autorii tratatului au dorit ca, atât în interesul statului membru solicitant de a i se preciza care sunt normele aplicabile, cât și în interesul bunei funcționări a pieței interne, procedura prevăzută la acest articol să fie încheiată cu rapiditate (a se vedea în acest sens Hotărârea Danemarca/Comisia, punctul 55 de mai sus, punctul 49, Hotărârea Land Oberösterreich și Austria/Comisia, punctul 36 de mai sus, punctele 40 și 41, și Hotărârea Tribunalului din 5 octombrie 2005, Land Oberösterreich și Austria/Comisia, T-366/03 și T-235/04, Rec., p. II-4005, punctul 43).

63 În speță, nu se contestă faptul că decizia atacată a fost notificată Republicii Polone la 4 decembrie 2007, mai precis, în afara termenului de șase luni prevăzut la articolul 95 alineatul (6) primul paragraf CE.

64 Totuși, în această privință, Comisia arată că decizia atacată a fost adoptată la 12 octombrie 2007, cu alte cuvinte, înainte de expirarea termenului de șase luni prevăzut la articolul 95 alineatul (6) al doilea paragraf CE, și că, prin urmare, aceasta a îndeplinit obligația care îi revine în temeiul acestei dispoziții.

65 În susținerea acestei afirmații, Comisia a prezentat mai multe documente referitoare la procedura de adoptare a deciziei atacate, și anume, copia unei note pentru membrii Comisiei din 9 octombrie 2007 privind procedura scrisă accelerată E/2254/2007, în vederea adoptării deciziei atacate, copia unui *addendum* la această notă din 11 octombrie 2007 (care poartă o ștampilă cu mențiunea „APROBAT 12 OCT. 2007 SGAII – 11h") și copia notei pentru membrii Comisiei din 12 octombrie 2007, intitulată „Aprobarea procedurilor scrise", prin care directorul grefei Secretariatului General al Comisiei informează membrii Comisiei că aceasta a adoptat printre altele decizia atacată, la 12 octombrie 2007, prin procedura scrisă.

66 Din aceste documente reiese că membrii Comisiei au fost chemați efectiv să se pronunțe la 12 octombrie 2007, pe calea procedurii scrise accelerate, asupra propunerii emise de Direcția Generală „Mediu" de aprobare a proiectului de decizie a Comisiei referitoare la proiectul de lege.

67 Cu toate acestea, contrar afirmațiilor Comisiei, adoptarea deciziei atacate la această dată nu a putut avea drept efect întreruperea curgerii termenului de șase luni prevăzut la articolul 95 alineatul (6) primul paragraf CE. Astfel, potrivit articolului 254 alineatul (3) CE, decizia atacată a produs efecte de la notificarea acesteia destinatarului, în speță Republica Polonă (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 8 martie 1979, Salumificio di Cornuda, 130/78, Rec., p. 867, punctul 23, și Hotărârea Curții din 20 noiembrie 2008, Foselev Sud-Ouest, C-18/08, Rep., p. I-8745, punctul 18).

68 Cu siguranță, astfel cum subliniază Comisia, articolul 95 alineatul (6) al doilea paragraf CE are în vedere, spre deosebire de al treilea paragraf al acestei dispoziții, „absența unei decizii" a Comisiei. Cu toate acestea, trebuie să se constate că, în ceea ce privește o decizie al cărei obiect este împiedicarea adoptării de dispoziții de drept

intern notificate Comisiei de un stat membru, intrarea sa în vigoare, care trebuie în mod necesar să coincidă cu întreruperea termenului de șase luni prevăzut la articolul 95 alineatul (6) primul paragraf CE, nu poate fi anterioară datei la care aceasta devine opozabilă respectivului stat membru, cu alte cuvinte, data notificării sale (a se vedea, prin analogie, Hotărârea Spania/Comisia, punctul 37 de mai sus, punctul 32). Pe de altă parte, în această privință, în cadrul ședinței, ca răspuns la o întrebare a Tribunalului, Comisia a afirmat că, de la intrarea în vigoare a Tratatului de la Amsterdam, nicio decizie a Comisiei adoptată în temeiul articolului 95 alineatul (6) CE nu a fost notificată statului membru în cauză în afara termenului de șase luni prevăzut la primul paragraf al acestei dispoziții.

69 Având în vedere considerațiile care precedă, articolul 95 alineatul (6) al doilea paragraf CE, care privește „absența unei decizii a Comisiei adoptate în [termenul] [de șase luni prevăzut la primul paragraf al acestei dispoziții]", nu poate, așadar, să fie interpretat în sensul că ar conferi o valoare de întrerupere a curgerii termenului simplei adoptări a deciziei, independent de notificarea sa. Astfel, după cum subliniază Republica Polonă, procesul decizional intern al Comisiei nu este în general perceptibil pentru statul membru în cauză. Prin urmare, dacă temeiul pentru întreruperea curgerii termenului ar fi adoptarea deciziei, iar nu notificarea acesteia statului membru în cauză, termenul ar fi prorogat în privința statului respectiv (a se vedea în acest sens Concluziile avocatului general Alber prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Spania/Comisia, punctul 37 de mai sus, punctele 66 și 67).

70 Această concluzie nu poate fi pusă în discuție de argumentul Comisiei potrivit căruia cu ocazia notificării deciziei atacate s-ar fi produs o „eroare tehnică", aceasta fiind omisă de pe lista deciziilor care trebuie notificate pregătită de Secretariatul General al Comisiei, din moment ce o astfel de eroare îi este imputabilă exclusiv.

71 Din aceste considerații rezultă că decizia atacată, adoptată la 12 octombrie și notificată autorităților poloneze abia la 4 decembrie 2007, a intervenit în afara termenului de șase luni prevăzut la articolul 95 alineatul (6) primul paragraf CE. De la expirarea termenului menționat, proiectul de lege se considera, așadar, aprobat și nu putea, prin urmare, să fie respins de Comisie prin decizia atacată.

72 Din toate considerațiile de mai sus rezultă că acest motiv trebuie primit și că decizia atacată trebuie anulată.

Cu privire la cheltuielile de judecată

73 Potrivit articolului 87 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată, conform concluziilor Republicii Polone.

74 Potrivit articolului 87 alineatul (4) din Regulamentul de procedură, Republica Cehă, Republica Elenă și Republica Austria suportă propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a opta)

declară și hotărăște:

1) **Anulează Decizia 2008/62/CE a Comisiei din 12 octombrie 2007 privind articolele 111 și 172 din proiectul de lege polonez privind organismele modificate genetic, notificate de Republica Polonă în temeiul articolului 95 alineatul (5) CE, care conțin derogări de la dispozițiile Directivei 2001/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind diseminarea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic.**

2) **Comisia Europeană suportă propriile cheltuieli de judecată, precum și cheltuielile de judecată efectuate de Republica Polonă.**

3) **Republica Cehă, Republica Elenă și Republica Austria suportă propriile cheltuieli de judecată.**

Martins Ribeiro Papasavvas Dittrich

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 9 decembrie 2010.

Semnături